

FEDERICO GARCÍA LORCA

„Hej, Federico García!”

Legutóbb Nyikolaj Gumiljov orosz költőről beszéltem, akit a bolsevikok végeztek ki 1921-ben. Évtizedekig tartó rémuralom nyitánya volt ez, s talán nem véletlen, hogy a sötét erő másik oldala, a fasizmus is hasonlóképpen bánt el a költészettel.

Federico García Lorcát 1936-ban, a spanyol polgárháború első napjaiban állították falhoz Franco tábornok falangistái. Akárcsak Gumiljov, Lorca sem politizált. Az ő elpusztításának sem volt más oka, mint az, hogy verseket írt. Nem dicsőítő rigmusokat a nagy vezérhez, hanem verseket. Önkényesen kiválasztott szavakat rakott egymás mellé, s csak arra ügyelt, hogy a sorok vége összezsengjen, vagy még arra sem, ami még gyanúsabbá és feleslegesebbé teszi a dolgot.

Vagy ahogy a később hasonló sorsra jutott Radnóti Miklós megfogalmazta:

„Mert szeretett Hispánia

versed mondták a szeretők, –

mikor jöttek,
mást mit is tehettek,

költő voltál, –
megöltek őt.

Harcát a nép
most nélkülöd víjja,

[illegible][illegible]

Ma már tudjuk, hogy a kegyetlenkedés mindennapos volt a köztársaságiaknál is. Francoék a proletárokat írtották, ők a papokat, polgárokat és – moszkvai sugalmazásra – egymást, még a nemzetközi brigádok önkénteseit sem kímélve. A káini büntettet ebben az esetben mégis a fasiszták követték el.

Mert a költő, a költészet a teremtés ábeli oldalán áll. Áldozatának füstjét szívesen fogadja Isten, méltán kelti fel a káini erő irigységét, testvérgyilkos dühét. A káinok 20. századi harcában mindkét oldalon elsőként az ábelek estek áldozatul.

[illegible]

Az első teljesebb, a verseken kívül a költő drámáit, legfontosabb tanulmányait is tartalmazó kötet 1963 karácsonyára jelent meg. Persze, csak az évszám biztos, a karácsonyhoz én kötöm, mert ezt a könyvet kértem ajándékba, s aztán hosszú téli éjszakákon olvasgattam lenyűgözve szekszárdi házunk konyhájában a rég kialudt sparherd mellett dideregve, mégis az andalúziai narancsligetek forróságában járva.

Lorca végtelenül színes versei, legkedvesebb
 színei, a zöld és a narancsszín számomra ma is karácsonyi hangulatot árasztanak.

Talán, mert a költő különös, egzotikus színeit a karácsonyfa zöldjére, s a hatvanas években még ajándékértékű, selyempapírba bugyolált narancsokra fordította le már akkor is erősen lokális képzeletem.

[illegible][illegible]

(Szegedi Rádió, 1993)

[Nyomtatásban, posztumusz: **Műhely, 1997. 4. sz. 35. p.**]

(A **Baka István művei. Publicisztikák, beszélgetések** című kötetből)

[← Előző oldal](#)

Következő oldal →